

VIESTNIK HRVATSKOGA ARKEOLOGIČKOGA DRUŽTVA.

GODINA II.

KNJIŽNICA
HRV. SLAV. ŠUMAR. DRUŽTVA
u ZAGREBU.

U ZAGREBU.

TISKARSKI I LITOGRAFIJSKI ZAVOD C. ALBRECHTA.

1880.

SADRŽAJ

Viestnika hrvatskoga arkeološkoga društva.

Godina II. 1880.

	Strana
Broj I. — 1. Topusko (Ad Fines) i ostanci njegove gotičke crkve. Tab. I. II. III. — S. Ljubić	1—11
2. Pisani spomenici izkopani u Sisku tečajem g. 1878. od arkeol. društva <i>Siscia</i> . — S. Ljubić.....	11—12
3. Čitluk (kod Sinja u Dalmaciji). — A. K. Matas.....	12—16
4. Uporaba ruda i kovova za prvih kulturnih pojava čovjeka. (Konac.) — Dr. Pilar.....	17—19
5. Rimski novci carski zem. muzeja u Zagrebu, kojih nema u Cohenu ili se u čem od njegovih razlikuju. — S. Ljubić	20—21
6. Primjetbe na „prilog tumačenju dragulja“. — S. Ljubić	21—24
7. Razne vesti (S. L.):	
a. Glavna skupština hrv. arkeol. društva	24
b. Odkriće iz predhist. doba medju Babskom i Šidom	25
c. Odkriće predistoričko kod sv. Ane blizu Rieke	26
d. O starom bosanskom grbu.....	26—27
e. Stećci po Bosni i Hregovini.....	27—28
f. Starine u Starom Gradu na Hvaru u Dalmaciji...	28
8. Dopisi:	
a. Josip Brunšmid. — Opis starina po Sriemu.....	28—31
b. Josip Brunšmid. — O odkriću rimskih novaca kod Mokrenoga u Kranjskoj	31—32
c. M. J. Granić. — Dalje o izkapanjih u Maču g. 1879.	32
d. Iv. Radetić. — O starinah u Senju.....	32
Broj II. — 1. Prinos za izražavanje tragovah rimskih puteva u Dalmaciji. — A. K. Matas.....	33—34
2. Topusko (Ad Fines) i ostanci njegove gotičke crkve. Konac. — S. Ljubić	34—42
3. Nadpisi rimski nepoznati ili krivo izdani. Nastavak. — S. Ljubić	43—44
4. Glagolski nadpisi. Nastavak. Tab. IV. — Dr. L. Geitler	44—45
5. Rimski novci carski itd. Nastavak. — S. Ljubić	45—47
6. Primjetbe na „prilog tumačenju dragulja“. Nastavak. — S. Ljubić	47—58

VIESTNIK

HRVATSKOGA

ARKEOLOGIČKOGA DRUŽTVA.

Topusko (Ad fines).

Svi spisatelji, koji su do sada o Topuskom pisali, suglasno tvrde, da se ondje dnevice izkapaju rimske starine; njekoji su dapače na svjetlo iznieli njekoliko rimskih nadpisa i drugih spomenika ondje izkopanih; ali nijedan do danas nije se naposeb tim bavio, da označi ime, kojim se je u rimsko doba ovo mjesto nazivalo. Buduć pako, da te starine, i to samo slučajno našaste, svjedoče jasno, da je tu u rimsko doba znatno mjesto ležati moralo, tim veće, pošto su tako množne i važne, da jedva bi našao drugoga mjesta medj Ljubljanom (*Emona*) i Siskom (*Siscia*), koje bi se u tom pogledu sa Topuskom takmiti moglo, toga radi može se za stalno uzeti, da je i Topusko ležalo uz cestu, koja je iz zapada tekla u Sisak, te da su i njegove kupelji već onda poznate bile.

Stari zemljopisni izvori označuju nam dve glavne rimske ceste, koje su sa zapada u Sisak dolazile, naime jedna iz Ljubljane a druga iz Senja (*Senia*).

Prvu cestu, t. j. onu, koja je iz Ljubljane polazila u Sisak, opisuju nam Antoninijski putopis str. 121 (n. 259—260), Peutingerška tabla, i Ravenatski svjetopisac str. 220 ovako:

<i>Itiner. Anton.</i>		<i>Peutинг. Tab.</i>	<i>Cosmogr. Raven.</i>
Hemonia		Emona	Atamine
		Acervone	XVIII Acerbo
Praetorio Latovicorum	XXXIIII	Ad protorium	XIII Cruppi
		Crucio	XVI Nomiduni
Novioduno	XXIIII	Novioduni	X Romula
		Romula	
Quadrata	XXVIII	Quadrata	XIII Fines
		Ad fines	
Siscia	XXVIII	Siscia	XX Sicce

VIESTNIK

HRVATSKOGA

ARKEOLOGIČKOGA DRUŽTVA

GODINA XII.

XIII

1891.

U ZAGREBU.

TISKARSKI I LITOGRAFIJSKI ZAVOD C. ALBRECHTA.

1890.

VJESNIK

HRVATSKOGA ARHEOLOŠKOGA DRUŠTVA.

NOVE SERIJE GODINA II. 1896|7.

UREDNIK

DR JOSIP BRUNŠMID.

Pečat topuskoga samostana.

U ZAGREBU.

TISKARA I LITOGRAFIJA C. ALBRECHTA (JOS. WITTASEK).

1897.

SADRŽAJ „VJESNIKA“ ZA GODINU 1896/7.

	Strana
Brunšmid Dr. Josip: Nekoliko našašća novaca na skupu u Hrvatskoj i Slavoniji V—VII	42
— — — † Prof. Šime Ljubić	130
— — — Rimski vojnički diplom iz Bijele crkve kod Rače	1
Bulić Fran: Pečat Deodata, opata samostana sv. Stjepana de Pinis pokraj Splita	7
Celestin Vjekoslav: Neolitska naselbina kod Osijeka	104
Jelić Dr. Luka: Crtice o najstarijoj povjesti Splita	26
Laszowski Emilian: Grb plemena Mogorovića	21
— — — Prinosi Hrvata za mađarski narodni muzej u Budimpešti	9
Tkalčić Ivan: Cistercitski samostan u Topuskom	110
 Zapisnik glavne skupštine hrvatskoga arheološkoga društva, obdržavane dne 6. travnja 1897	133
Zapisnik glavne skupštine hrvatskoga arheološkoga društva, obdržavane dne 16. svibnja 1897.	136
Izvještaj treće glavne skupštine „Bihaća“: hrvatskoga društva za istraživanje domaće povjesti, držane u Splitu 30. prosinca 1896.	140
 Izvještaji muzejskih povjerenika i prijatelja: 1. i 2. Ignjat Jung u Mitrovici	157
3. i 4. Jerko Pavelić u Lešcu	158
5. Ladislav Ankenbauer u Sotu	159
6. Josip Cik u Zagrebu	159
7. Ferdo Hefele u Sisku	159
8. i 9. Mišo Mutavgjić u Dubici	160
10. Despot Teodorčević u Kutini	160
 Sitne vijesti: Kako se ima pisati ime „Bihać“ str. 164. Kada je proširena crkva u Novome u Kaštelima str. 165. (Dr. Josip Aranza). — Rimske starine u Zagreku str. 161. Iz ličko-krbavskog županije str. 161. Naselbine iz kamenoga doba u Slavoniji str. 162. Zanimiva našašća u Hrvatskoj i Slavoniji str. 163. Grobovi halštatskog doba u Vrepku kod Gospića str. 163. Slavonsko arheološko društvo u Osijeku str. 165. Ustrojenje austrijskog arheološkog instituta str. 165. † Dr. Ivan Crnčić str. 166. † Ilija Okrugić str. 166. † Giuseppe Fiorelli str. 166. † Ernest Curtius str. 166. (Dr. Josip Brunšmid). — † Franjo pl. Pulszky (Josip Purić).	
Književne vijesti: Truhelka. Slavonski banovci str. 168. Vasić. Novci kolonije Viminacija str. 168. Kubitschek. Zur Frage der Ausbreitung des Christentums in Pannonien str. 169. Jireček Das christl. Element in der topograph. Nomenclatur der Balkanländer str. 169. Evangelium s. Joannis str. 169. Bulletino di Archeologia e storia Dalmata str. 169. Starohrvatska prosvjeta str. 170. Glasnik zem. muzeja u Bosni i Hercegovini str. 170. (Dr. Josip Brunšmid). — Bojničić. Der Adel von Kroatien und Slavonien str. 167. (E. Laszowski). — Zbornik za narodni život i običaje str. 170. Radić. Osnova za sabiranje i proučavanje građe o narodnom životu str. 170. Trojanović. Starinska srpska jela i pića str. 170. (Josip Purić).	
Društva i uredništva, od kojih hrvatsko arheološko društvo dobiva časopise i spise u zamjenu za svoj „Vjesnik“ str. 171.	